

УДК 347.73

В. А. Тулянцева

ФОНД СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ УКРАЇНИ В СИСТЕМІ ФІНАНСУВАННЯ ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВОГО ДЕРЖАВНОГО СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ

Постановка проблеми. Конституційно закріпленому праву громадян на соціальний захист кореспондує обов'язок держави здійснювати заходи щодо його забезпечення та належної реалізації, що в сучасних умовах покладається на Фонд соціального страхування України.

Стан наукової розробки. Окремі аспекти правового режиму позабюджетних цільових фондів розглядаються в наукових працях Л.К. Воронової, О.А. Дмитрик, О.Б. Зайчук, М.В. Карасьової, М.П. Кучерявенко, О.П. Орлюк. Однак з урахуванням внесених до чинного законодавства змін вимагається проведення дослідження особливостей акумуляції фінансових ресурсів позабюджетних цільових фондів в Україні в умовах євроінтеграції.

З огляду на зазначене, а також у зв'язку з активізацією процесів здійснення пенсійної реформи метою статті є визначення особливостей формування бюджету Фонду соціального страхування України як позабюджетного цільового фонду в Україні.

Виклад основного матеріалу. З 1991 р. в Україні діяли Фонд соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонд соціального страхування України як уповноважені суб'єкти, що здійснюють управління рухом коштів, використання яких має покривати витрати, що настають у відповідних встановлених чинним законодавством страхових випадках [1]. У 2015 р. було прийнято рішення про реорганізацію зазначених позабюджетних цільових фондів [2], унаслідок чого із серпня 2017 р. функціонує єдиний Фонд соціального страхування України, який став правонаступником Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування України. Так, у п. 9 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV [3] зазначено, що страховиком у визначених страхових випадках є Фонд соціального страхування України.

Перевагами існування загальнодержавного обов'язкового соціального страхування є, по-перше, масштабність його функціонування; по-друге, загальне фінансове навантаження є не настільки обтяжливим для окремого суб'єкта, при цьому за рахунок масштабності поля його покриття забезпечується регулярне й масове надходження коштів до відповідного бюджету; по-третє, використання цільових коштів Фонду соціального страхування України спрямоване на забезпечення реалізації широкого кола реабілітаційних і профілактичних заходів соціального захисту населення [4].

З 1 січня 2018 р. почав повноцінно функціонувати Фонд соціального страхування України, що був утворений унаслідок злиття фондів соціального страхуван-

ня з тимчасової втрати працездатності та від нещасних випадків на виробництві, що було зроблено також із метою економії коштів на забезпечення їх діяльності (зокрема, у 2018 р. порівняно з 2017 р. вдалося скоротити витрати на утримання Фонду соціального страхування України на 8,3%, або на 106,4 млн грн) [5].

Відповідно до ст. 53 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та згідно з Постановою Кабінету Міністрів України «Деякі питання здійснення контролю за діяльністю Фонду соціального страхування» від 5 серпня 2015 р. № 555 виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування України (далі – Фонд) здійснено заходи щодо створення Громадської ради Фонду, до якої мають входити представники інститутів громадянського суспільства – представники громадських об'єднань, які підтвердили в установленому законом порядку всеукраїнський статус та в установчих документах яких передбачене здійснення захисту прав та інтересів застрахованих осіб та/або потерпілих на виробництві, а також представники всеукраїнських профспілок, їх об'єднань, всеукраїнських об'єднань організацій роботодавців, легалізованих відповідно до законодавства.

У реформуванні системи соціального страхування, окрім очевидних переваг, пов'язаних з економією бюджетних коштів на матеріальне забезпечення діяльності фондів, необхідно виділити такі недоліки здійснених державних трансформацій: 1) складність реорганізації двох позабюджетних цільових фондів – Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності України та Фонду соціального страхування від нещасних випадків України – через невідповідність організаційних структур двох реформованих фондів одна одній; 2) відсутність будь-яких можливостей провести інвентаризацію майна в Донецькій і Луганській областях та в Автономній Республіці Крим, що унеможливило складення передавальних актів та проведення повноцінної реорганізації загалом.

За наявності визначених переваг реформування системи загальнодержавного соціального страхування останнім часом спостерігається тенденція до суттєвого зменшення кількості застрахованих осіб. Із загальної кількості працюючих осіб віком від 16 до 75 років (16,3 млн) застрахованими є лише 2/3 працівників [4], що пов'язується насамперед із неусвідомленням населенням необхідності сплати таких внесків, а також із необхідністю розширення переліку платників єдиного соціального внеску, який поступово впроваджується з 1 січня 2017 р.

Так, відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 6 грудня 2016 р. № 1774-VIII [6] запроваджено зміни до Закону України «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [7], згідно з якими визначено, що платниками єдиного соціального внеску є такі особи:

– фізичні особи – підприємці (крім тих, які обрали спрощену систему оподаткування) та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, у сумі, що не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску (22% мінімального розміру заробітної плати), незалежно від отримання доходу (прибутку) у місяці нарахування єдиного внеску; при цьому фізичні особи – підприємці, у тому числі ті, які обрали спрощену систему оподаткування, звільняються від сплати за себе

єдиного внеску, якщо вони є пенсіонерами за віком або інвалідами та отримують відповідно до закону пенсію чи соціальну допомогу (таким чином, на зазначених осіб поширена податкова пільга, якою до 1 січня 2017 р. володіли лише фізичні особи – підприємці, які обрали спрощену систему оподаткування);

– платники, віднесені до першої групи платників єдиного податку, що визначені в пп. 1 п. 291.4 ст. 291 Податкового кодексу України (зокрема, фізичні особи – підприємці, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів із торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність із надання побутових послуг населенню та обсяг доходу яких упродовж календарного року не перевищує 300 тис. грн), для яких сума єдиного соціального внеску не може бути меншою за 0,5 мінімального страхового внеску із зарахуванням відповідних періодів здійснення підприємницької діяльності до страхового стажу, який обчислюється відповідно до ст. 24 Закону України «Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування», пропорційно сплаченому єдиному внеску (отже, відбулося зменшення розміру обов’язкового мінімального страхового внеску вдвічі);

– особи, які працюють на умовах цивільно-правового договору (з 11 жовтня 2017 р., раніше ці особи брали участь у соціальному страхуванні лише на добровільних засадах);

– члени фермерського господарства, якщо вони не належать до осіб, які підлягають страхуванню на інших підставах (з 1 січня 2018 р., раніше такі особи реалізовували своє право на участь у системі загальнообов’язкового державного соціального страхування на добровільних засадах); при цьому передбачено підставу звільнення від сплати єдиного соціального внеску таких осіб у разі отримання ними пенсії за віком, або отримання пенсії за інвалідністю, або отримання соціальної допомоги – для таких осіб зберігається принцип добровільності участі в системі загальнообов’язкового державного соціального страхування.

У 2018 р., окрім платників єдиного соціального внеску, було здійснено перегляд розмірів ставок загальнообов’язкових платежів на соціальне страхування. Зокрема, Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» від 6 грудня 2016 року № 1774-VIII [6] скасовано норму щодо сплати єдиного внеску в розмірі 0,5 мінімального страхового внеску для фізичних осіб – підприємців, які не використовують працю найманих осіб, здійснюють виключно роздрібний продаж товарів із торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність із надання побутових послуг населенню та обсяг доходу яких упродовж календарного року не перевищує 300 тис. грн. Тобто з 1 січня 2018 р. сума єдиного внеску для цих платників не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску.

Запроваджений у 2016 р. підхід до перерозподілу надходжень від сплати єдиного соціального внеску має на меті зменшення відрахувань до фондів соціального страхування та, відповідно, їх збільшення до Пенсійного фонду України. Наразі, починаючи з 1 січня 2017 р., сума єдиного внеску від 22%, що сплачується роботодавцем, розподіляється таким чином: на випадок безробіття – 6,3596%; у зв’язку з тимчасовою втратою працездатності та соціальне страхування від нещасного ви-

падку на виробництві й у разі професійного захворювання – 11,1204%; пенсійне страхування – 82,52% [8].

Крім того, з 1 січня 2018 р. зменшилася максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, на яку нараховується єдиний соціальний внесок, з 25 розмірів прожиткового мінімуму для працездатних осіб до 15 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої законом [6].

Також було переглянуто розмір допомоги, що сплачується в разі настання відповідних соціальних ризиків. Зокрема, з 1 січня 2018 р. розмір соціальної допомоги на випадок безробіття було збільшено до 38,7% встановленої з нового року мінімальної заробітної плати, або 82% прожиткового мінімуму для працездатних осіб. Таке збільшення стало можливим також через відміну пільг для осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи та віднесені до категорії 4. Зокрема, для них було скасовано виплату соціальної допомоги з тимчасової непрацездатності в розмірі 100% середньої заробітної плати (доходу) незалежно від страхового стажу та подовженої тривалості виплати допомоги у зв'язку з вагітністю й пологами жінкам (замість оплачуваної відпустки 56 календарних днів до пологів і 70 календарних днів після народження для цієї категорії встановлювався подовжений період 90 календарних днів до пологів і 90 календарних днів після народження дитини) (ст. ст. 24, 25 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування») [3].

Реформування системи соціального страхування вимагає здійснення осучаснення щомісячних страхових виплат для потерпілих на виробництві за період з 2008 р. по 2011 р. відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про перерахування розміру страхових виплат потерпілим від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та членам їх сімей» від 27 грудня 2017 р. № 1053 [9]. Осучаснення відповідних щомісячних страхових соціальних виплат за період з 2008 р. по 2011 р. передбачає застосування механізму перерахунку, в основу якого покладено врахування підвищеного розміру заробітної плати, від якої залежить щомісячна страхова виплата, з урахуванням коефіцієнтів перерахунків, які здійснювалися Фондом соціального страхування України до 2018 р., на суму збільшення середньої заробітної плати в країні у відповідному році. Зокрема, розмір збільшення становить 1281,92 грн для осіб, які мали право на перерахування з 1 березня 2008 р., 1 березня 2009 р., 1 березня 2010 р., 1 березня 2011 р.; 826,73 грн – для осіб, які мали право на перерахування з 1 березня 2009 р., 1 березня 2010 р., 1 березня 2011 р.; 727,19 грн – для осіб, які мали право на перерахування з 1 березня 2010 р., 1 березня 2011 р.; 393,88 грн – для осіб, які мали право на перерахування з 1 березня 2011 р. [9].

Однак станом на 1 січня 2018 р. розмір допомоги з безробіття для осіб, страховий стаж яких протягом 12 місяців, що передували моменту реєстрації особи в статусі безробітної, є меншим за 6 місяців, має дорівнювати не менше ніж 80% прожиткового мінімуму для працездатних осіб (тобто розміру мінімальної допомоги з безробіття); проте фактично навіть таке збільшення мінімального розміру виплат на випадок безробіття суперечить ст. 46 Конституції України щодо відповідності розміру пенсій, інших видів соціальних виплат і допомоги, які є основним джере-

лом існування, розміру прожиткового мінімуму, що має забезпечувати рівень життя для відповідної категорії осіб.

З 1 січня 2018 р. змінюється також порядок надання коштів на здійснення санаторно-курортного та реабілітаційного лікування [10]. Відповідно до п. 4 Постанови правління Фонду соціального страхування України «Про затвердження Порядку відшкодування витрат за надані соціальні послуги з лікування застрахованих осіб та членів їх сімей після перенесених захворювань і травм у реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів за рахунок коштів Фонду соціального страхування України» від 13 липня 2017 р. № 39 [10] відшкодування витрат за надані послуги з реабілітаційного лікування в межах граничних розмірів витрат здійснюється виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування України, її управліннями та їх відділеннями за рахунок і в межах відповідних бюджетних цільових коштів відповідного року шляхом оплати вартості послуг із реабілітаційного лікування у формі безготівкового перерахування коштів санаторно-курортним закладам, з якими укладено тристоронні договори, у яких прямо визначається можливість здійснення часткової передоплати за послуги з реабілітаційного лікування в розмірі до 50% вартості договору. Контроль за якістю наданих послуг із санаторно-курортного лікування та реабілітації здійснюється Фондом соціального страхування України.

Доходи Фонду соціального страхування України включають такі кошти:

- страхові внески страхувальників та застрахованих осіб;
- суми фінансових санкцій, застосованих відповідно до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», інших законів до підприємств, установ, організацій та фізичних осіб – підприємців за порушення встановленого порядку сплати страхових внесків і використання коштів Фонду, штрафів за недотримання законодавства про соціальне страхування, а також суми адміністративних штрафів, накладених відповідно до закону на посадових осіб та громадян за такі порушення;
- суми не прийнятих до зарахування витрат страхувальника за соціальним страхуванням;
- доходи від розміщення тимчасово вільних коштів, у тому числі резерву коштів Фонду;
- капіталізовані платежі, що надійшли у випадках ліквідації страхувальників у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України;
- доходи від реалізації майна, придбаного за рахунок коштів Фонду;
- добровільні внески та інші надходження (ст. 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування»; п. 2 ст. 1 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку складання та виконання бюджету Фонду соціального страхування України» від 12 вересня 2017 р. № 42 [11]).

У ч. 4 ст. 4 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» встановлюється, що доходи Фонду соціального страхування України не є складовою частиною Державного бюджету України та мають використовуватися виключно за їх цільовим призначенням. Кошти бюджету Фонду соціального страхування України мають спрямовуватися на такі цілі: 1) виплату матеріального

забезпечення, страхових виплат та надання соціальних послуг, фінансування заходів із профілактики страхових випадків, визначених чинним законодавством у сфері соціального страхування; 2) фінансування витрат на утримання й забезпечення діяльності Фонду соціального страхування України, його робочих органів, підприємств, установ та організацій, що належать до сфери його управління, розвиток і функціонування інформаційно-аналітичних систем Фонду соціального страхування України; 3) формування резерву коштів Фонду соціального страхування України (ст. 11 Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування») [3].

Доходи й видатки бюджету Фонду соціального страхування України затверджуються Кабінетом Міністрів України [12].

Виконання функцій і завдань, визначених Законом України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», забезпечується виконавчою дирекцією Фонду соціального страхування України, її робочими органами після затвердження положення про них, структури та граничної чисельності працівників, бюджету Фонду, відкриття рахунків в органах Державної казначейської служби України та заповнення не менше 30% вакантних посад.

За 9 місяців 2018 р. видатки Фонду соціального страхування України суттєво зросли за більшістю статей на 25–40% порівняно з попереднім звітним періодом у 2017 р. Зокрема, за 9 місяців 2018 р. збільшилася сума видатків на виплату матеріального забезпечення на 2365,8 млн грн, що становить 35,2% порівняно з відповідним періодом попереднього року. Також відбулося зростання видатків на виплату допомоги з тимчасової непрацездатності (оплата за лікарняними) на 41,5% (на 766,4 млн грн) за 9 місяців 2018 р. порівняно з відповідним звітним періодом попереднього року [12].

Відбулося збільшення на 23,3% розміру видатків, що забезпечують виплату соціальної допомоги, що становить 569,4 млн грн; виплати допомоги у зв'язку з вагітністю й пологами були здійснені для 126,3 тис. застрахованих осіб [12].

Також відбулося зростання виплат на допомогу на поховання на 23,5%, при цьому допомогу сплачено 8,4 тис. застрахованих осіб [12].

Однак з огляду на складність об'єднання двох фондів соціального страхування на особливу увагу заслуговує аналіз сплати єдиного соціального внеску, зокрема, з урахуванням положень абз. 3 п. 1 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 26 листопада 2014 р. № 675 [13], відповідно до яких відбулося об'єднання загальнообов'язкового державного соціального страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та загальнообов'язкового державного соціального страхування від нещасного випадку на виробництві й професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, і встановлення ставки розподілу єдиного соціального внеску на рівні 10,2754%. До 30 листопада 2016 р., згідно з абз. 3 та 4 Постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 26 листопада 2014 р. № 675 [13], існував поділ на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності

зі ставкою розподілу єдиного соціального внеску 7,726% та загальнообов'язкове державне соціальне страхування від нещасного випадку на виробництві й професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, зі ставкою розподілу єдиного соціального внеску 6,5397%.

Окрім того, за офіційними даними тимчасових кошторисів Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності та Фонду соціального страхування України від нещасних випадків на виробництві, з 2015 р. надходження від єдиного соціального внеску до зазначених фондів відбувається від Фонду соціального страхування України. У затвердженому бюджеті Фонду соціального страхування України на 2016 р. основним джерелом надходжень були визначені страхові кошти від сплати єдиного соціального внеску [14]. При цьому за 2011–2016 рр. єдиний соціальний внесок розподілявся між двома фондами – Фондом соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю та Фондом соціального страхування України від нещасних випадків на виробництві, при цьому Фонд соціального страхування України до 1 січня 2018 р., незважаючи на його юридичне створення, взагалі не відображався у звітній документації як суб'єкт, бюджет якого формується за рахунок єдиного соціального внеску. Отже, тривалий час було невирішеним питання мети функціонування Фонду соціального страхування України щодо отримання страхових коштів від сплати єдиного соціального внеску з урахуванням його фактичної бездіяльності з моменту створення (1 січня 2015 р.) до початку реальної дії (1 січня 2018 р.) включно. При цьому фактично в бюджеті Фонду соціального страхування України, наданому Міністерству соціальної політики України, виділено надходження страхових внесків на суму 1,37 млрд грн, проте у зведеній інформації показників єдиного соціального внеску [15] отримувачами коштів є тільки Фонд соціального страхування у зв'язку з тимчасовою непрацездатністю України та Фонд соціального страхування України від нещасних випадків на виробництві, тоді як Фонд соціального страхування України взагалі не згадується.

Висновки. Таким чином, очевидним є висновок щодо непрозорості фінансової звітності з обліку та використання коштів єдиного соціального внеску, що вимагає впровадження ефективних механізмів фінансового контролю за діяльністю Фонду соціального страхування України, повноцінне функціонування якого розпочалося лише з 1 січня 2018 р.

Література

1. Історія виникнення і розвитку соціального страхування. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/947780>.
2. Про внесення змін до Закону України «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» щодо забезпечення діяльності фондів соціального страхування у період реорганізації: Закон України від 3 листопада 2015 р. № 736-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2015. № 49–50. Ст. 453.
3. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23 вересня 1999 р. № 1105-XIV / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 1999. № 46–47. Ст. 403.
4. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування у 2017 році. URL: <http://www.fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/sotsialne-strakhuvannya-i-pensijne-zabezpechennya/11576-zagalnoobov-yazkove-derzhavne-sotsialne-strakhuvannya-u-2017-rotsi>.
5. Зміни з 1 січня 2018 року у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування. URL: <http://www.fpsu.org.ua/napryamki-diyalnosti/sotsialne-strakhuvannya-i-pensijne>

zabezpechennya/13431-zmini-z-1-sichnya-2018-roku-u-sistemi-zagalnoobov-yazkovogo-derzhavnogo-sotsialnogo-strakhuvannya.

6. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України: Закон України від 6 грудня 2016 р. № 1774-VIII / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2017. № 2. Ст. 25.

7. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 8 липня 2010 р. № 2464-VI / Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України. 2011. № 2–3. Ст. 11.

8. Про внесення змін до пункту 1 додатка до постанови Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675: Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2016 р. № 1015 / Кабінет Міністрів України. Офіційний вісник України. 2017. № 4. С. 389. Ст. 121.

9. Про перерахування розміру страхових виплат потерпілим від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, та членам їх сімей: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2017 р. № 1053 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/npras/pro-pererahuvannya-rozmiru-strahovih-viplat-poterpilim-vid-neshasnogo-vipadku-na-virobnictvi-ta-profesijnogo-zahvoryuvannya-yaki-sprichinili-vtratu-pracezdatnosti-ta-chlenam-yih-simej>.

10. Про затвердження Порядку відшкодування витрат за надані соціальні послуги з лікування застрахованих осіб та членів їх сімей після перенесених захворювань і травм у реабілітаційних відділеннях санаторно-курортних закладів за рахунок коштів Фонду соціального страхування України: Постанова правління Фонду соціального страхування України від 13 липня 2017 р. № 39 / Фонд соціального страхування України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/doccatalog/document?id=948255>.

11. Про затвердження Порядку складання та виконання бюджету Фонду соціального страхування України: Постанова Кабінету Міністрів України від 12 вересня 2017 р. № 42 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/949733;jsessionid=413D549EB A54A5BFD5F780C33024E3E3>.

12. КМУ затвердив зміни до бюджету Фонду на 2018 рік. URL: <http://www.fssu.gov.ua/fse/control/main/uk/publish/article/961730;jsessionid=D6415F6E66E6E0DE925E921622F6D589>.

13. Про затвердження пропорцій розподілу єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Постанова Кабінету Міністрів України від 26 листопада 2014 р. № 675 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/675-2014-%D0%BF>.

14. Про затвердження бюджету Фонду соціального страхування України на 2016 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2016 р. № 532 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/532-2016-%D0%BF>.

15. Про затвердження бюджету Фонду соціального страхування України на 2017 рік: Постанова Кабінету Міністрів України від 1 березня 2017 р. № 104 / Кабінет Міністрів України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/ru/104-2017-%D0%BF>.

Анотація

Тулянцева В. А. Фонд соціального страхування України в системі фінансування загальнообов'язкового державного соціального страхування. – Стаття.

У статті автором характеризуються особливості формування бюджету Фонду соціального страхування України. Досліджуються особливості формування дохідної та видаткової частин бюджету Фонду соціального страхування України. Зроблено висновок, що фінансові ресурси Фонду соціального страхування України мають акумулюватися з урахуванням таких правил: визначення виключно нормами чинного законодавства переліку відрахувань до позабюджетних цільових фондів та визнання останніх власністю держави; відрахування до позабюджетних цільових фондів є видом обов'язкових платежів і їх виконання забезпечується застосуванням заходів державного примусу; цільове використання фінансових ресурсів позабюджетних цільових фондів.

Ключові слова: бюджет, єдиний соціальний внесок, позабюджетний цільовий фонд, режим, фінансово-правове регулювання, фінансові ресурси, Фонд соціального страхування України.

Аннотация

Тулянцева В. А. Фонд социального страхования Украины в системе финансирования общеобязательного государственного социального страхования. – Статья.

В статье автором характеризуются особенности формирования бюджета Фонда социального страхования Украины. Исследуются особенности формирования доходной и расходной частей бюджета Фонда социального страхования Украины. Сделан вывод, что финансовые ресурсы Фонда социального страхования Украины должны аккумулироваться с учетом таких правил: определение исключительно нормами действующего законодательства перечня отчислений во внебюджетные целевые фонды и признание последних собственностью государства; отчисления во внебюджетные целевые фонды являются видом обязательных платежей и их выполнение обеспечивается применением мер государственного принуждения; целевое использование финансовых ресурсов внебюджетных целевых фондов.

Ключевые слова: бюджет, единый социальный взнос, внебюджетный целевой фонд, режим, финансово-правовое регулирование, финансовые ресурсы, Фонд социального страхования Украины.

Summary

Tulyantseva V. A. Social Insurance Fund of Ukraine in the system of financing of obligatory state social insurance. – Article.

In the article the author describes the peculiarities of the budget formation of the Social Insurance Fund of Ukraine. The author studies the peculiarities of the formation of the income and expenditure parts of the budget of the Social Insurance Fund of Ukraine. It is concluded that the financial resources of the Social Insurance Fund of Ukraine should be accumulated taking into account the following rules: definition of the list of deductions exclusively for non-budget trust funds and recognition of state property by the legislation in force; deductions to extra-budgetary trust funds are a form of compulsory payments and their implementation ensures the application of measures of state coercion; target use of financial resources of extra-budgetary trust funds.

Key words: budget, single social contribution, extra-budgetary trust fund, regime, financial and legal regulation, financial resources, Social Insurance Fund of Ukraine.